

Rybári komunikácie

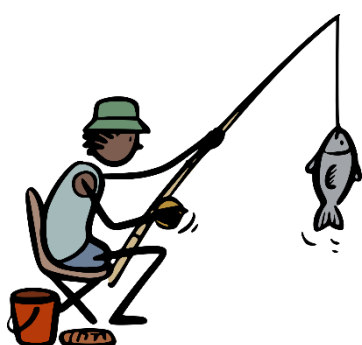
(zážitková aktivita na rozvoj skupinovej dynamiky a komunikácie)

Stručný popis	Aktivita „Rybári komunikácie“ je štruktúrovaná zážitková simulácia, v ktorej malé skupiny spravujú spoločný zdroj za podmienok obmedzenej komunikácie. Prostredníctvom metaforickej hry účastníci stvárajú vzorce spolupráce, súťaže a vyjednávania. Úloha funguje ako projektívny nástroj skupinovej dynamiky, odhaľuje komunikačné bariéry a podporuje reflexívne učenie o vzájomnej závislosti a sociálnej zodpovednosti. Intervencia kombinuje zážitkovú simuláciu so štruktúrovanou písomnou a dialógovou reflexiou, pričom čerpá z teórie zážitkového učenia (Kolb, 2015), skupinovej dynamiky (Lewin, 1947), výskumu sociálnych dilem v súvislosti so zdieľanými zdrojmi (Ostrom, 1990) a komunikačných prístupov založených na potrebách (Rosenberg, 2015).
Ciele	• Rozvíjať komunikačné zručnosti v rámci skupiny a medzi skupinami • Preskúmať správanie v oblasti spolupráce, súťaže a zdieľania zdrojov • Podporiť rokovania, kolektívne rozhodovanie a strategické myslenie • Zvýšiť povedomie o sociálnych dilemách a vzájomnej závislosti • Preskúmať emocionálne reakcie súvisiace s nedostatkom, dôverou a spravodlivosťou • Podporovať reflexiu o inklúzii, exklúzii a riešení konfliktov
Trvanie	• Pokyny a rozdelenie do skupín: 5–10 minút • Simulácia hry (10 kôl/dní): 20–25 minút • Zhodnotenie a reflexia: 10–15 minút • Celkom: približne 45 minút
Forma	• Tri malé skupiny (minimálne 3 účastníci v každej skupine) • Rozhodovanie v rámci skupiny • Reflexia celej skupiny počas záverečného vyhodnotenia • Diskusia vedená facilitátorom Minimálne 9 osôb plus moderátor
Materiály a organizácia	• Tabuľa alebo flipchart • Stôl s rozložením: 10 riadkov (dni) 3 stĺpcami (dediny/osady) • Perá/fixky
Príprava	• Rozdeľte účastníkov do troch skupín • Požiadajte každú skupinu, aby si vybrala názov pre svoju rybársku dedinu

Podpora Európskej komisie pri vydaní tejto publikácie neznamená, že Komisia súhlasí s jej obsahom, ktorý odzrkadľuje výlučne názory autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

- Vysvetlite, že predstavujú samostatné osady, ktoré v minulosti medzi sebou nekomunikovali
- Pripravte tabuľu s 10-dňovým rozpisom
- Pripravte žetóny rýb a pravidiel reprodukcie

Popis krok za krokom

Krok 1: Vytvorenie skupín a budovanie identity

Účastníci sú rozdelení do troch malých skupín s minimálne tromi členmi v každej skupine, aby bola zabezpečená zmysluplná interakcia a spoločné rozhodovanie.

Každá skupina má za úlohu vymyslieť názov pre svoju rybársku dedinu/osadu. Tento krok slúži na organizačné aj psychologické účely. Okrem jednoduchého stotožnenia sa výber názvu skupiny podporuje:

- vytvorenie skupinovej identity
- pocit príslušnosti a spoluzodpovednosti
- včasnú spoluprácu a budovanie konsenzu
- emocionálneho zapojenia do scenára rolovej hry

Facilitátor stručne zdôrazní, že každá skupina predstavuje samostatnú komunitu rybárov, ktorí žijú nezávisle a tradične nekomunikujú s ostatnými osadami. Toto naratívne rámcovanie podporuje ponorenie sa do simulácie a posilňuje vnímanie medziskupinových hraníc, čo je dôležité pre neskoršie pozorovanie dynamiky komunikácie a rokovaní. Názvy skupín sa napíšu na tabuľu a používajú sa konzistentne počas celej aktivity pri zaznamenávaní výsledkov a oslovovaní tímov.

Krok 2 Naratívny rámec

Facilitátor predstaví príbeh:

Na brehoch jazera žili tri osady rybárov. Nestretávali sa a od pradáвна lovili ryby podľa dohodnutého harmonogramu. Jedna skupina lovila o 6:00, druhá o 9:00 a tretia o 11:00. Ryby boli ich jediným zdrojom obživy.

Ryby sa mohli rozmnožovať cez noc. Na vytvorenie jednej novej ryby boli potrebné štyri ryby. Napríklad, ak bolo 13 rýb, rozmnožiť sa mohli len tri skupiny po štyroch, čo viedlo k vzniku troch nových rýb. V jazere nemohlo byť nikdy viac ako 20 rýb.

Vzhľadom na veľkosť lodí a miestne dohody mohla každá skupina uloviť len 0, 1, 2 alebo 3 ryby za deň.

Vy ste títo rybári. Vašou úlohou je čo najlepšie zabezpečiť vašu dedinu počas nasledujúcich 10 dní.

Krok 3: Denné kolá („10 dní života“)

Každý deň:

Podpora Európskej komisie pri vydaní tejto publikácie neznamena, že Komisia súhlasí s jej obsahom, ktorý odzrkadľuje výlučne názory autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

	1. Skupiny súkromne diskutujú o stratégii 2. Každá skupina sa rozhodne, koľko rýb uloví (0–3) 3. Rozhodnutia sa oznamujú súčasne 4. Ryby sa vyberú z jazera 5. Pravidlo reprodukcie sa uplatňuje cez noc 6. Výsledky sa zaznamenávajú na tabuľu Skupiny sú spočiatku poučené, aby nekomunikovali s ostatnými skupinami. Krok 4 – Pozorovanie procesu Počas hry facilitátor pozoruje: • vznik vodcovstva • vzory rokovania • spoluprácu vs. súťaž • emocionálne reakcie • riskantné alebo konzervatívne stratégie • pokusy o komunikáciu cez hranice skupín Krok 5 – Zhodnotenie a reflexia Po 10 dňoch sa účastníci zídu do jedného kruhu. Usmerňujúce otázky: • Akú stratégiu použila vaša skupina a prečo? • Aký ste mali pocit z ostatných skupín? • Dôverovali ste im? • Čo sa stalo s populáciou rýb v priebehu času? • Kedy došlo k spolupráci alebo konfliktu? • V čom sa to podobá reálnym situáciám v komunikácii, alebo pri zdieľaní zdrojov? • Čo komunikácii pomáhalo, alebo ju brzdilo? Účastníci spájajú metaforickú hru so skutočnými sociálnymi, alebo organizačnými kontextmi.
--	--

Variácie a diferenciácia

• umožňujú medzi skupinové rokovania po 5. dni • zaviesť spoločné stretnutie alebo zmluvu • zmeňte pravidlá reprodukcie • pridávajú „krízové udalosti“ (búrka, znečistenie, nedostatok) • prideliť úlohy (vodca, zapisovateľ, vyjednávač) • skrátiť kolá pre mladších účastníkov

Podpora Európskej komisie pri vydaní tejto publikácie neznamená, že Komisia súhlasí s jej obsahom, ktorý odzrkadľuje výlučne názory autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

Praktické poznámky

- Vyhnite sa poskytovaníu strategických rád
- Zachovajte neutralitu
- Nechajte, aby sa prirodzene prejavilo napätie
- Kladte dôraz na reflexiu namiesto „vítazstva“
- Psychologická bezpečnosť je nevyhnutná

Symbolický odstup rybárskeho scenára umožňuje účastníkom nepriamo a otvorenejšie preskúmať citlivé témy (súťaživosť, nedôvera, spravodlivosť, vylúčenie).

Po simulácii môžu mať účastníci čas na **individuálne písomné zamyslenie**, než sa zapoja do skupinovej diskusie. Každý účastník stručne zdokumentuje:

- čo sa stalo počas hry,
- ako ich skupina prijala rozhodnutia,
- ako vnímali výsledky,
- čo ich frustrovalo alebo prekvapilo,
- čo potrebovali od ostatných skupín
- a ako komunikácia (alebo jej nedostatok) ovplyvnila výsledky.

Táto fáza písania slúži ako krok na reguláciu emócií a hľadanie zmyslu, ktorý umožňuje účastníkom spracovať svoje skúsenosti pred verbálnym zdieľaním.

Následne sa uskutoční **moderovaný skupinový dialóg**. Účastníci sú povzbudzovaní, aby jasne a s rešpektom vyjadrili svoje potreby, očakávania a emocionálne reakcie. Typické reakcie zahŕňajú pocity nespravodlivosti, hnevu, nároku alebo nedôvery voči ostatným skupinám. Tieto reakcie sa považujú za cenný učebný materiál, nie za problémy, ktoré treba napraviť.

Facilitátor vedie účastníkov k tomu, aby:

- rozpoznali základné potreby (bezpečnosť, spravodlivosť, prežitie, dôvera),
- rozlišovali medzi emóciami a obvineniami,
- výslovne vyjadriť potreby,
- praktizovali konštruktívnu komunikáciu a vcítli sa do perspektívy druhých.

Cieľom tejto fázy nie je hodnotiť úspech alebo neúspech v hre, ale rozvíjať **sebauvedomenie, emocionálnu gramotnosť a asertívne komunikačné zručnosti**.

Referencie | Zdroje

Kolb, D. A. (2015). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development* (2. vyd.). Pearson.

Lewin, K. (1947). Hranice v skupinovej dynamike. *Ludské vzťahy*, 1(2), 143–153. <https://doi.org/10.1177/001872674700100201>

Ostrom, E. (1990). *Správa spoločného majetku: Vývoj inštitúcií pre kolektívne konanie*. Cambridge University Press.

Rosenberg, M. B. (2015). *Nenásilná komunikácia: Jazyk života* (3. vyd.). PuddleDancer Press.